

toriadoreak sinbolizatzen du. Leninismoa behin betirako utz dezala eskatzen diote Alderdiari, eta erreformismoaren aukera egin dezala. Eurokomunismoaren aldekoak liriateke hauk.

Zertan geldituko den protestagile hauen ekintza? Lerro hauk idazten ditudanean, goiz da deus esateko. Hedatuz joan daiteke mugimendua. Baztertuak izan daitezke, zokoratuak; kanpora bidaliak, badiñudi ezetz. Irentsiak agian: hauxe zihurrenik, Alderdiaren aparatuaren pisua izugarria bait da. Alderdiak amore eman dezala lortuko al dute? Nekez. ■ *Joanes Lekerika.*

Zazpiak bat ala zazpiak zortzi?

Gure artean *muga* aipatzean, Hendaiatik Santa-Grazirat Frantziako eta Espainiako estatuek zaintzen diguten Iparraren eta Hegoaren arteko muga gogoratzen ohi zaigu euskaldunei. Baina muga pisu eta astun hori gure nagusi arrotzek, kentzera ez bada ere, arintzera bederen badihoazkigularik, ohartzten gara badugula Euskaldunok gure artean beste mugarik.

Baditugu muga aspaldikoak, historian zehar gure arbasoek jarriak. Muga horiek dituzte egiten gure ohiturak ezberdinak, gure euskalkiak bereziak. Gure berezitasunei uko egin gabe, herri batasun doi batetara heltzekotz, bakoitzak gure txokokeriatik jalgitzen jakin behar dugu; lehengo hausturen zauriak sendatzera lehiatzen. Ez da hau lan erraza, gaurtik biharrera egin dezakeguna; baina badiñudi saiatzen ari garela, batzutan bederen. Abertzaletasunaren suak beroturik, zerbait batasunetara hel gaitzke menturaz, kantu zaharrak dioen bezala, «oi, denborarekin!»

Baina aintzinako bataila, gatazka eta gerla guztiak gure artean altxatu muga guztiak baino gaitzago, hor ditugu geuk, gaur berean, jartzen ditugun muga berriak. Eta ez naiz ari, herritarren artean legezko eta aberasgarri diren aburu edo eritzi ezberdinez, baina bai herri batasun egiazkoaren aurka doazen txokokeria guztietaz: «Zazpiak bat!» erranagatik, «Zazpiak bi, edo hiru, edo zortzi!» egin, eta egiten, baitugu askotan geuk, euskaldunok, geure urratsetan.

Guztiak gogoan dugu euskaldun (?) arnegatu askok Nafarroa Euskadirengandik bereizi nahiz darabilen politika; baina nola ez aipa ere, beren karkulu eta erabaki guztietan, iparraldean ahanzten, eta bazter uzten, duten «Abertzale» askoren jokaera?

Aurtengo Aberri-Eguna hegoaldeko lau hiriburuetan ospatzeko erabakia hartu, edo onhartu, dutelarik «abertzale» omen diren alderdi guztiak, argi eta garbi agertu zaigu jokaera galgarri hori.

Ez da zorigaitzez politika gizonen kasua bakarra. Baditugu erakundeak, haste-hastetik Euskal Herria bere osotasunean hartu du-

tenak, hala nola Eusko-Ikaskuntza eta Euskaltzaindia, atzo, eta Uda-ko Euskal Unibertsitatea. Ikastolen Federazioa, UZEI, HASI alderdia edo *Jakin* aldizkari hau, gaur. Baina ez dira asko beti ikuspegi horretatik jokatzeko direnak: Nor geure txokoan gelditzea errazago iduritzen zaigu alabaina bakoitzari; su Bilbon edo Donostian, ni Iruñean edo Baionan eta hura Gasteizen edo Atarratzen.

Horrela dugu geuk gure Herria zatitzen eta puskatzen. Herriaren aldeko zinezko deiak eta egiazko egintzak, eguneroko erabakietatik ezagutzen ditugu. Eta iparralde honetatik ikusi-ta, ez dirudi erabaki honik Euskal Herri osoa gogoan harturik hartzen direnik beti.

Gaurkoan puntu bat bakarrik nahi nuke aipatu: hau da, komunikabideen problema. Denok dakigu zein garrantzi duten komunikabideek Herri baten eguneroko bizian eta, beraz, Herri horren batasunean. Gaur arte, bai Iparrean, bai Hegoan, egunkari, irrati, telebista denak estatu arrotzen eskutan genituen euskaldunok. Baina orain, Hegoaldean, tresna horik azkenean herritarren eskuetara heldzen badira, jakin nahi genuke jakin Euskal Herri osoaren zerbitzuko jartzen ahalko diren, arrotzek gure artean jarri mugak gaudituz, ala muga horien barietatean, eta muga horik geuk euskaldunok finkatuz, jokatuko diren oraino gure homunikabideak.

Aitor dezagun, azken hilabete hauetan ikusi ditugunek ez digutela itxaropen handirik ematen. Agian, ordu deno ohartuko gara baitezpadako dugula denok elkarrekin gure arteko, muga zaharrak gainditzea, edo muga berririk ez jartzea bederen. ■ *Piarres Xarritton*.

Euskara Gernikako inguruetan (1938)

Jakin-en 5. alean (81-82 orrialdeetan) pitxi bat eman zigun Joseba Intxaustik, 1938ko giroan euskararen zapalketaren agerpe-tzat. Hizkuntz politikari dagozkion hala-moduzko albisteak eskatzen zizkigun Intxaustik. Hona hemen nik aurkitutako perla bat:

Monseñor don José D. de Iturraran y Urquizu. Gernika (Vizcaya).—Saluda al Señor Cura de Rigoitia y le participa que desde esta fecha queda prohibido predicar en vascuence en esa Iglesia y solamente se autoriza hacerlo en vascuence durante diez minutos para resumir lo antes expuesto, y predicado en español. Tenga la bondad de dar este aviso al señor Cura de Morga. 31-3-38.

Txarteltxo batetan, eskuz idatzia agertzen da agindu hau. Nire osaba Antonio Rementeria zen orduan Errigoitiko Parroko Jauna eta haren paper zahar artean aurkitu nuen txarteltxo hau, eta erlikia bezala gorde nuen noiz edo noiz argitarara emateko asmoz.